

Rafel Nadal: *Quan érem feliços*

MARIA JOSEP CASTILLO

Rafel Nadal i
Ma Josep Castillo.
Foto: Enric Subià

Com a segona sessió de la Tardor Literària del 2012 el dimecres dia 10 d'octubre ens va acompanyar en Rafel Nadal. La seva obra és, de les quatre d'enguany, la més personal, pel seu caràcter autobiogràfic.

En Rafel Nadal és periodista, trajectòria professional que el va portar a fer de corresponsal a París de *Catalunya Express* i a treballar a les redaccions del *Punt Diari*, *El País*, el *Diari de Barcelona* i el *Periódico de Catalunya*. D'aquesta darrera publicació en fou director del 2006 al 2010. Actualment escriu a *La Vanguardia* i col·labora amb RAC 1 i amb TV3.

Fa dos anys va publicar el llibre titulat *Els mandarins*, col·lecció de retrats literaris de personalitats majoritàriament del món de la política. Amb *Quan érem feliços* va aconseguir el Premi Josep Pla 2012 convocat per l'Editorial Destino. Es tracta d'un llibre de memòries de l'etapa infantil i juvenil de l'autor, nascut a Girona el 1954. Amb ell vam repassar diferents aspectes del

volum, des del títol i la portada als diferents escenaris on transcorren els primers anys de Rafel i els seus 11 germans!!! I és que la seva família és veritablement nombrosa, i alguns dels seus germans són prou coneguts: el gran, en Joaquim, va ser el primer alcalde democràtic de Girona i conseller dels governs de Pasqual Maragall i José Montilla; en Josep Maria, el segon, fou rector de la universitat de Girona des de la seva fundació, el 1991, i fins el 2002; en Manel, el cinquè, també s'ha dedicat al món de la política dins del PSC. Però en el llibre no només apareixen els records de la generació de l'autor, ja que uns altres protagonistes són els seus pares, als quals està dedicat el llibre i, sobretot, els seus avis. Concretament la seva baba Teresa, la mare de la seva mare, és, segons ens va confessar en Rafel Nadal, el personatge al voltant del qual girà gran part de la seva infantesa i joventut. L'altra àvia, la baba Angèle, també fou una dona de bandera: als 85 anys va guanyar un premi consistent en un viatge a Nova York des

de Barcelona en l'avió Concorde, i se n'hi va anar. Sembla ser que la seva vida centrà la trama de l'obra en la qual actualment està treballant el periodista.

La ciutat de Girona, on encara viuen els pares de l'autor i on els germans que poden cada dissabte es troben al dinar familiar a la casa de la plaça de Santa Llúcia, és el principal escenari. L'edició més completa del llibre conté un desplegable amb rutes per la Girona de *Quan érem feliços*, un recull de set zones de la ciutat amb els espais destacats de la vida de l'autor assenyalats sobre un plànol i comentats per ell. Algunes fotografies acompanyen aquest annex, i també il·lustren les guardes i la portada del llibre. La de la portada, en blanc i negre i de principis dels anys 60 del segle XX, ens mostra uns infants jugant en un pati; un d'ells apareix amb el jersei acolorit a posteriori: de manera subtil se'n assenjala quin d'aquells "nens feliços" és l'autor. El vincle de Rafel Nadal amb Girona no s'ha trencat, malgrat viure actualment a Barcelona. De fet, en les festes de Sant Narcís de l'octubre, va ser el personatge triat per fer el pregó. En alguns capítols apareix la Girona "grisa, negra i ensopida de la postguerra tardana". En altres, la Girona vista a través dels ulls d'un nen feliç que juga "a saco" a pilota a les escales de la catedral.

La platja de la Fosca, a Palamós, "el millor lloc del món", és també un escenari important per a la família Nadal. Allà es van conèixer i es van casar els pares d'en Rafel i allà transcorren feliços molts estius envoltats de mar, pesca, banys... i on la tragèdia arribà l'any 1991 quan un

dels germans Nadal, en Toni, va desaparèixer després de sortir a navegar i desencadenar-se un fort temporal.

Els últims dies d'estiu transcorrien al mas familiar, a Can Cantallops, a Aiguaviva, a pocs quilòmetres de Girona, allà on s'era feliç després de satisfer les necessitats primàries. Aquest lligam dels Nadal amb la terra i els seus fruits encara es manté: en Rafel ens va confessar com manté actiu un hort gironí que cuida amb visites setmanals.

I el darrer escenari dels seus primers anys és El Collell, un internat ubicat entre Olot i Banyoles al qual va arribar als 9 anys i que fou casa seva durant 5 cursos. Molts dels tònics dels internats apareixen en les pàgines que li dedica: la fèrria disciplina, les misses diàries i el desig d'escapar. Malgrat tot l'autor va deixar clar que, en els seus temps, la vida a l'internat no era tan dolenta com en anys

anterior, havent sentit parlar fins i tot de càstigs que ell mai va experimentar: els seus no anaven més enllà de quedar tancat amb clau a la seva habitació o de no sortir a dinar amb els seus pares en les seves visites mensuals.

Un llibre com el d'en Rafel Nadal convida el lector a buscar els primers records d'infantesa. Els seus són un somni en el qual queda tancat tota una nit dins de la Pastisseria Puig!!! Altres records seus evocuen els diferents sentits: la vista i l'olfacte de les flors del jardí de casa; l'olfacte amb l'olor a bronzeador Copertone que, a voltes, feia la platja de La Fosca; els sons de les cançons que cantaven; i el gust del menjar: plats i viandes diverses apareixen especialment quan s'esmenten les festes familiars o tradicionals. El cicle festiu de l'any se'ns fa sovint present: Nadal, Cap d'Any, Reis, processons de Setmana Santa o Corpus... I és que, tal com va eti-

quetar l'Albert Om quan va presentar el llibre a Barcelona, estem davant d'una "literatura mirall", perquè el lector es veu esperonat pel que li explica l'autor a burxar en el seu passat.

A la pregunta sobre si l'autor no sent cert pudor després d'haver mostrat la intimitat de la seva família, ens va respondre que ell comparteix la seva vida amb el lector sense fer xafarderia familiar, intentant explicar a través de les seves vivències un període molt concret de la nostra història recent. Els seus familiars no van tenir accés al contingut del llibre fins a la publicació.

Alguna pregunta del públic assistent a la sessió va portar a parlar de Josep Pla i de la seva *Girona, un llibre de records*, una altra publicació que ens convida a passejar literàriament pels espais d'aquesta ciutat, el mateix que fa l'obra d'en Rafel Nadal en molts dels seus capítols.

TARDOR LITERÀRIA

Quan es tracta d'homes d'honor

ANDREU CARRETERO

Xavier Bosch va congregar un nombrós públic a la tercera jornada que, com l'anterior, va tenir lloc al Saló de Plens de l'Ajuntament a les 8 del vespre. Aquest dijous 18 d'octubre, Araceli Ferrer va ser l'encarregada de fer la presentació i conduir l'acte, que, com és habitual, va comptar amb una nombrosa assistència d'alumnes de primer de batxillerat del nostre Institut.

Personatge mediàtic amb caricatura al programa *Polònia*, Xavier Bosch va ser presentat com un periodista escriptor amb una llarga experiència a la ràdio

Xavier Bosch
i Araceli Ferrer.
Foto: Enric Subiñà